

Grunnlaget for årets lønnsoppgjør

Parats tariffkonferanse 2020

Nina Skrove Falch, sjeføkonom i
YS

Agenda

- Lønnsutviklingen de senere årene
- Anslag for prisutviklingen i 2020
- Industriens konkurranseevne
- Ulikhet

Lønnsutviklingen de senere årene

Frontfagsmodellen - hva og hvorfor?

- Lønnsveksten tilpasses det konkurranseutsatt sektor kan leve med
 - Lønnen må tilsvare markedsverdien av en arbeidstime
- Sikrer konkurranseevne internasjonalt, og mulighet til å være med på internasjonal handel
- Sikrer at konkurranseutsatt sektor har tilgang på arbeidskraft

1. TBU - Lønnshistorikk og forventninger til prisvekst

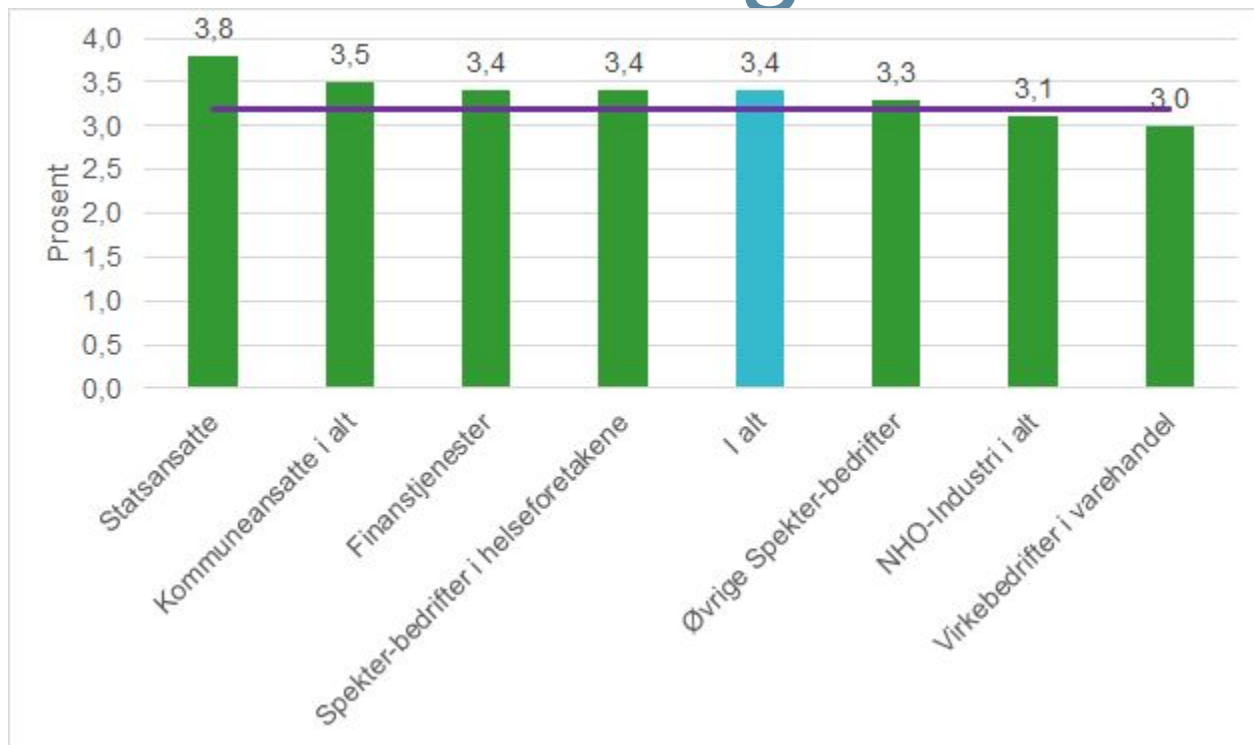
2. Industrien forhandler:

“På bakgrunn av vurderinger gjort av NHO, i forståelse med LO, anslås årslønnsveksten i industrien samlet i NHO-området til 3,2 prosent i 2019”

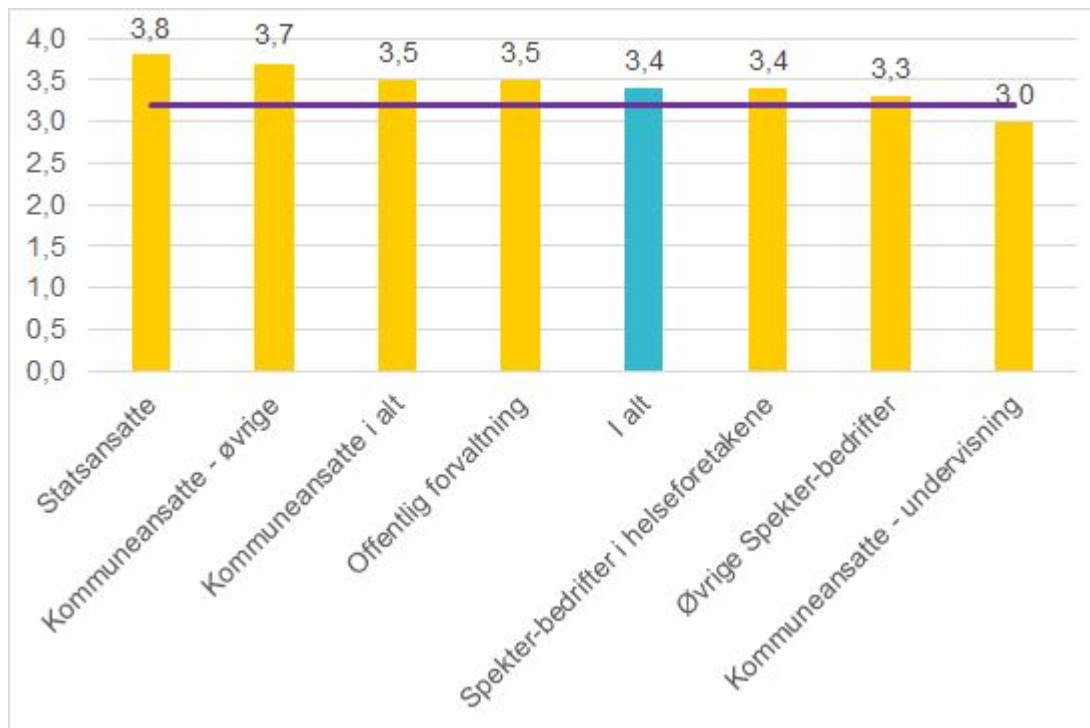
3. Forhandlinger på øvrige områder

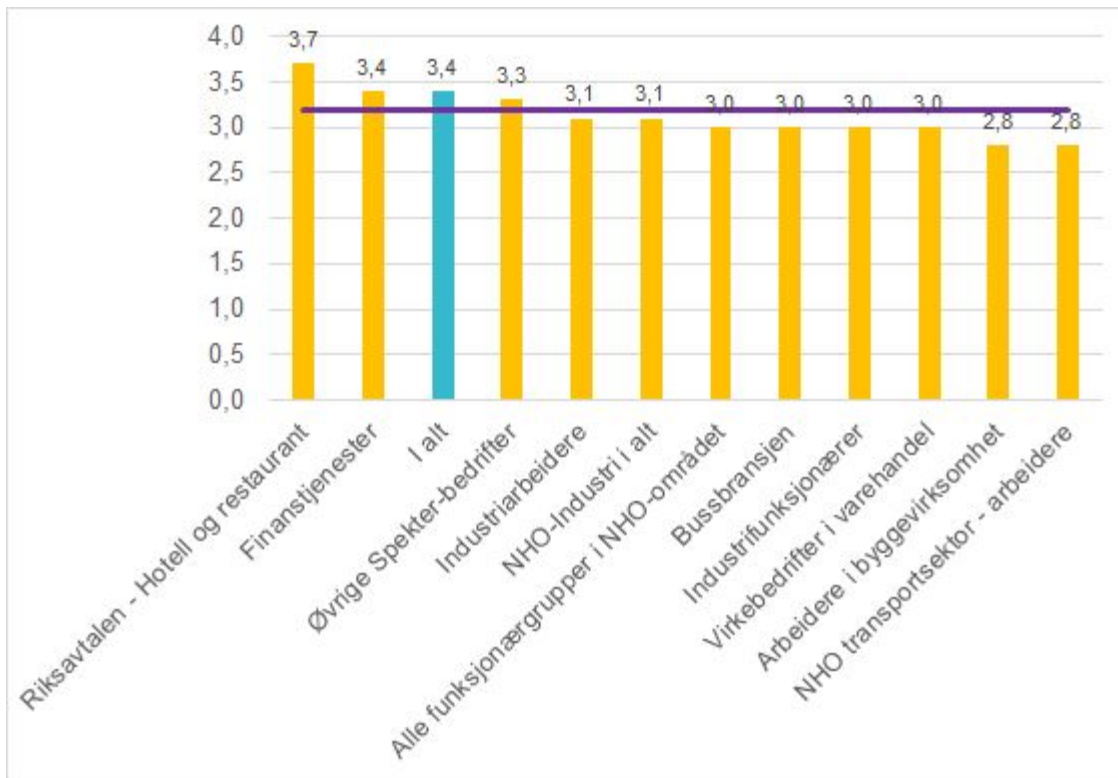
Vekst i gjennomsnittlig årslønn i de store forhandlingsområdene

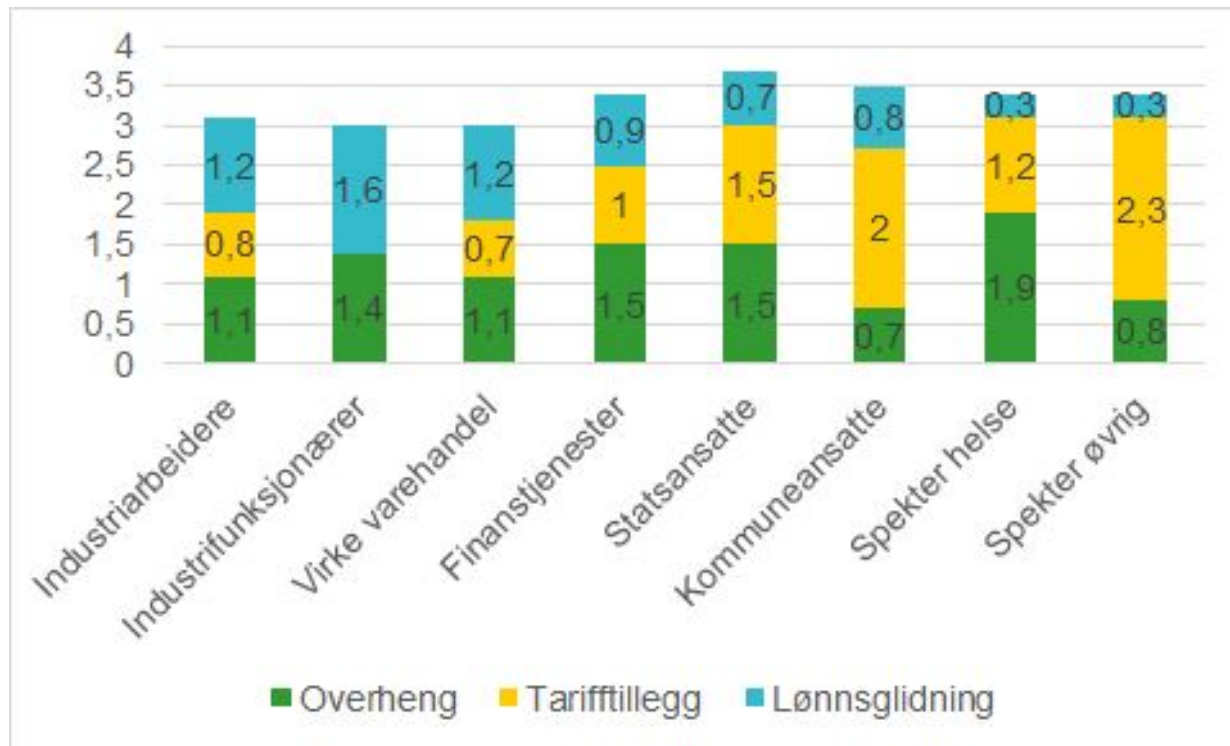
Offentlig sektor

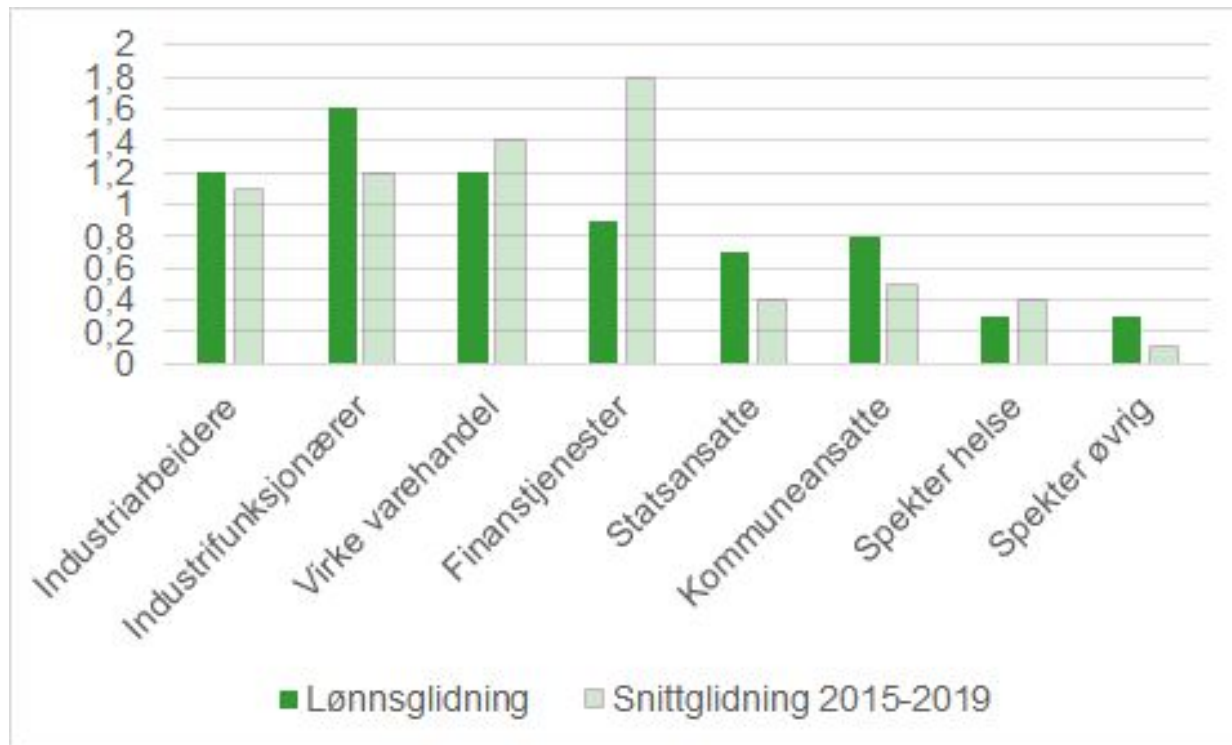
Privat sektor

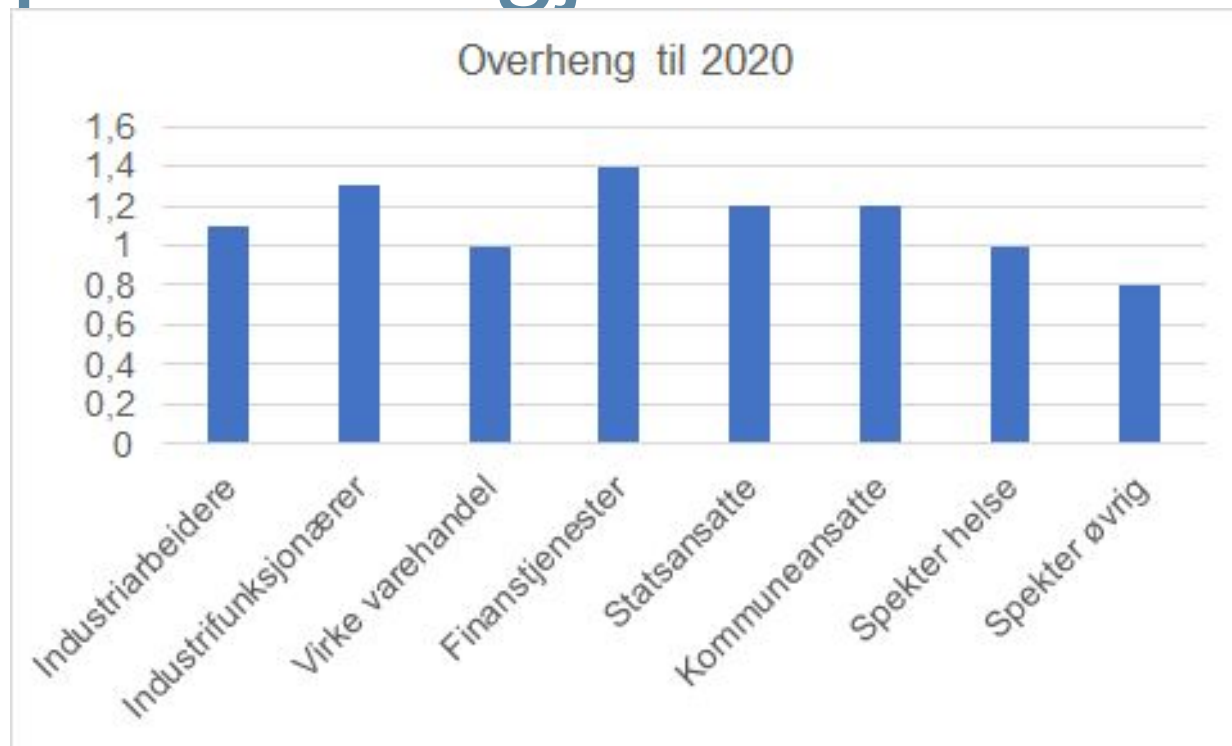
2019: Overheng - tariff - glidning

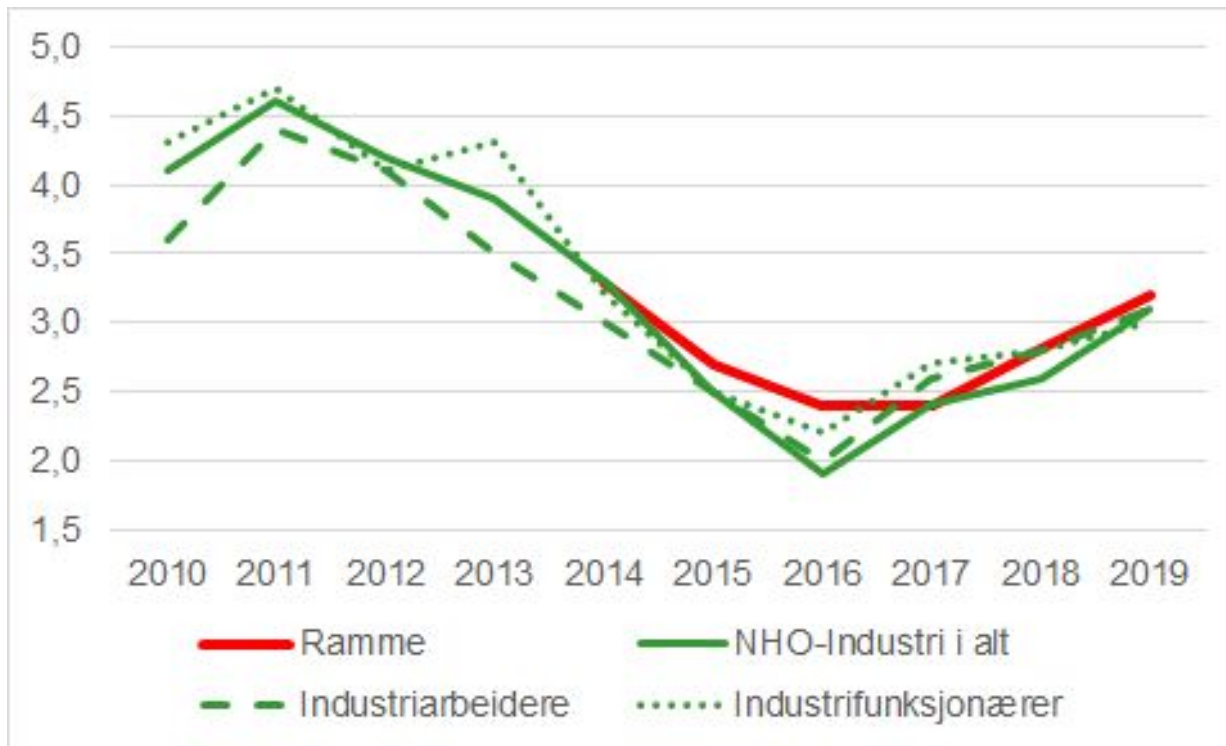
Høyere glidning enn vanlig i offentlig sektor

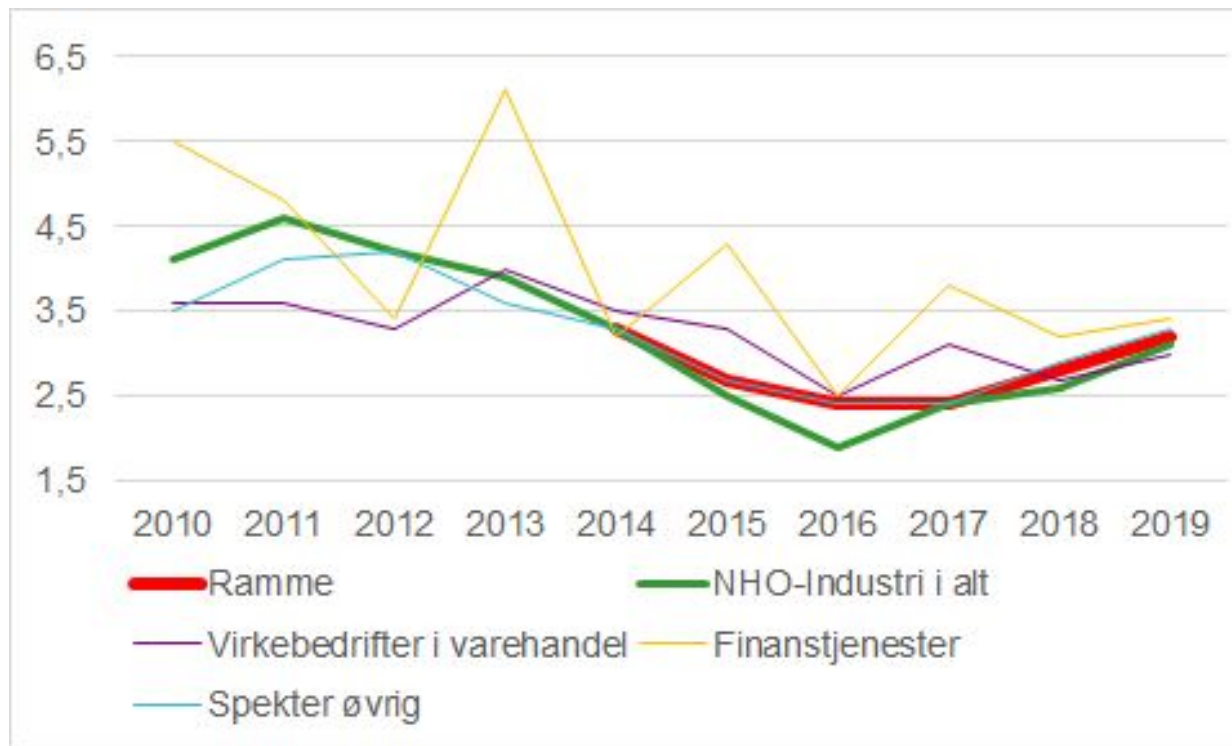
Overheng inn i 2020 - 1,2 prosent i gjennomsnitt

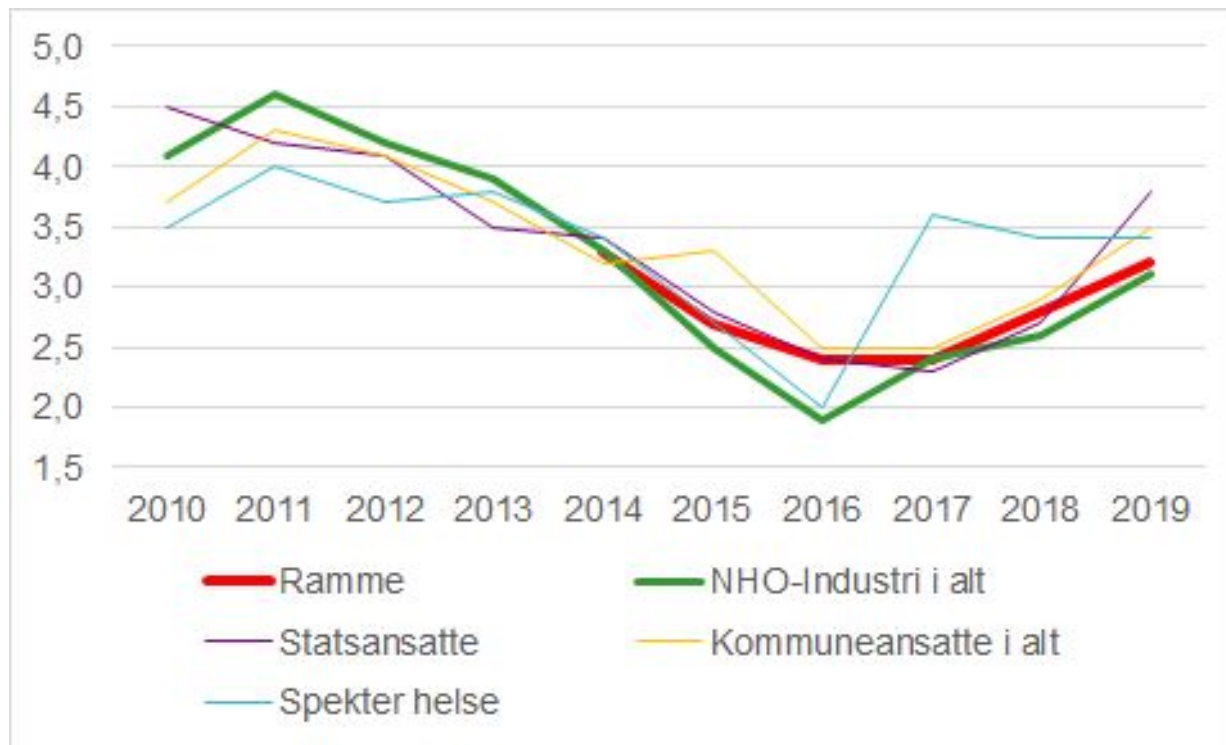
Lønnsvekst over tid - Ramme og industri

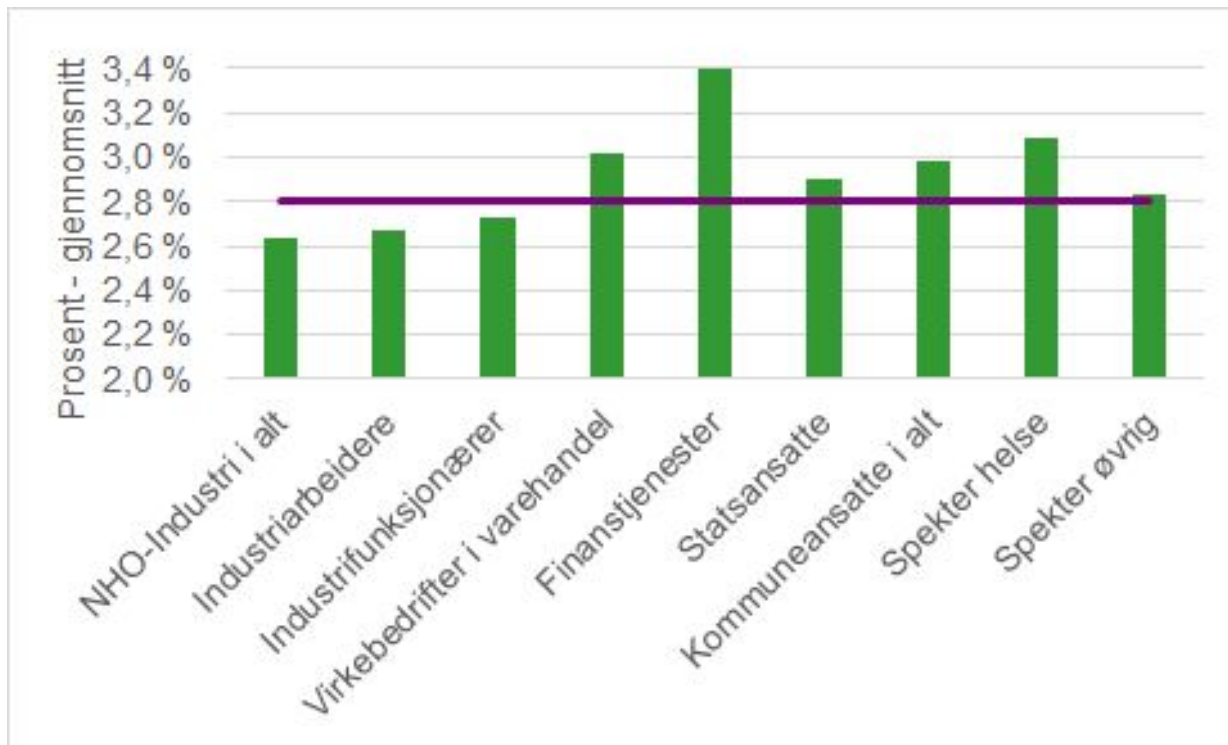
... sammenlignet med privat sektor forøvrig

... sammenlignet med offentlig sektor

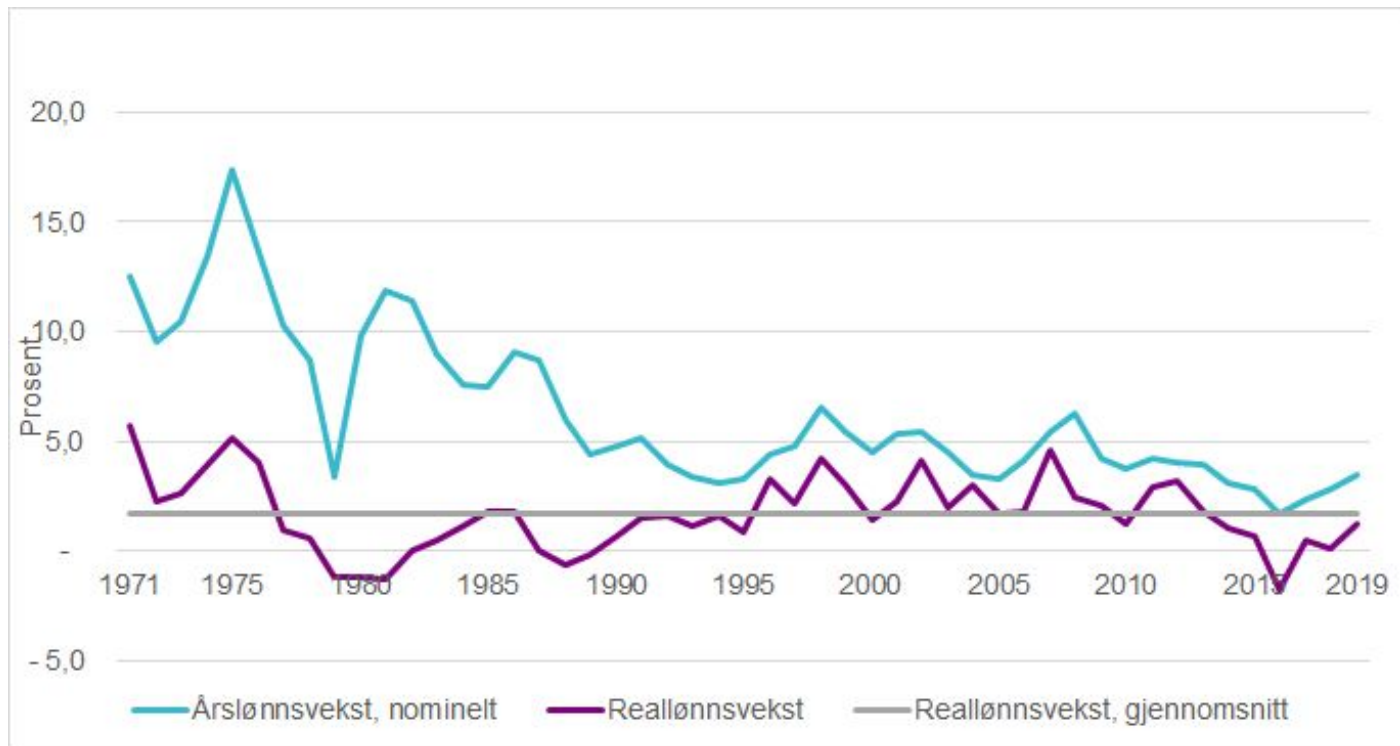

2014-2019 oppsummert

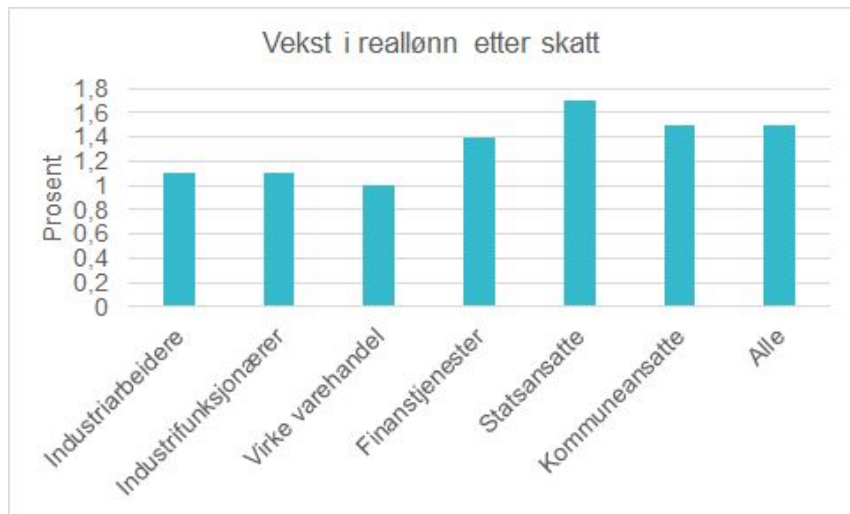

Høyeste reallønnsvekst siden 2013

(men lavere enn de 20 årene før det)

Skatteendringer har også bidratt til økning i disponibel inntekt

- Skattesatsen på alminnelig inntekt senket fra 23 til 22 prosent i 2019
 - ga ytterligere 0,2 prosentpoengs økning i kjøpekraften i 2019
- Endringer i skattesystemet 2020:
 - Alle terskelverdier (for trinnskatt, minstefradrag o.a.) hevet med 3,6 prosent
 - NRK-lisensen skattefinansieres

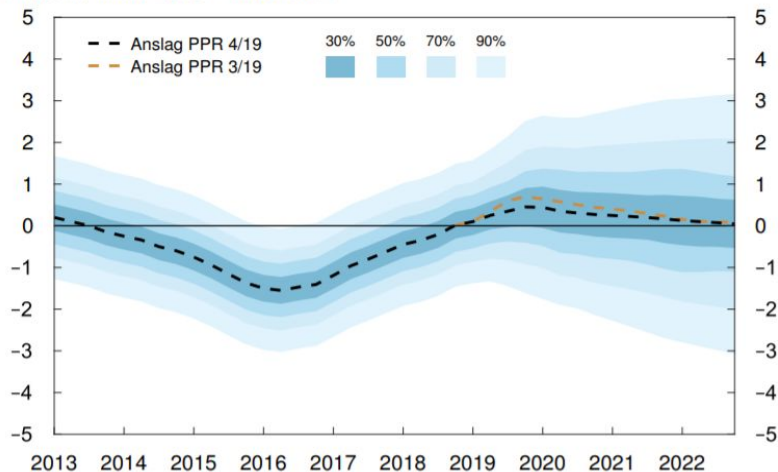

Norsk økonomi 2020

Avmatting i BNP-veksten

Figur 1.1b Anslag på produksjonsgapet¹⁾ med usikkerhetsvifte²⁾.
Prosent. 1. kv. 2013 – 4. kv. 2022

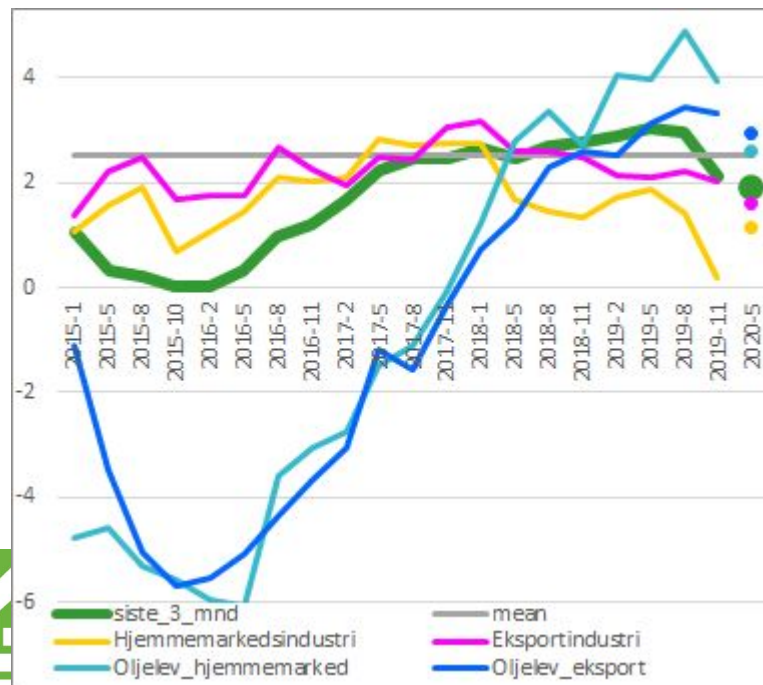
1) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP for Fastlands-Norge og anslått potensielt BNP for Fastlands-Norge. 2) Usikkerhetsviften er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO.
Kilde: Norges Bank

Fastlands-BNP - indeks

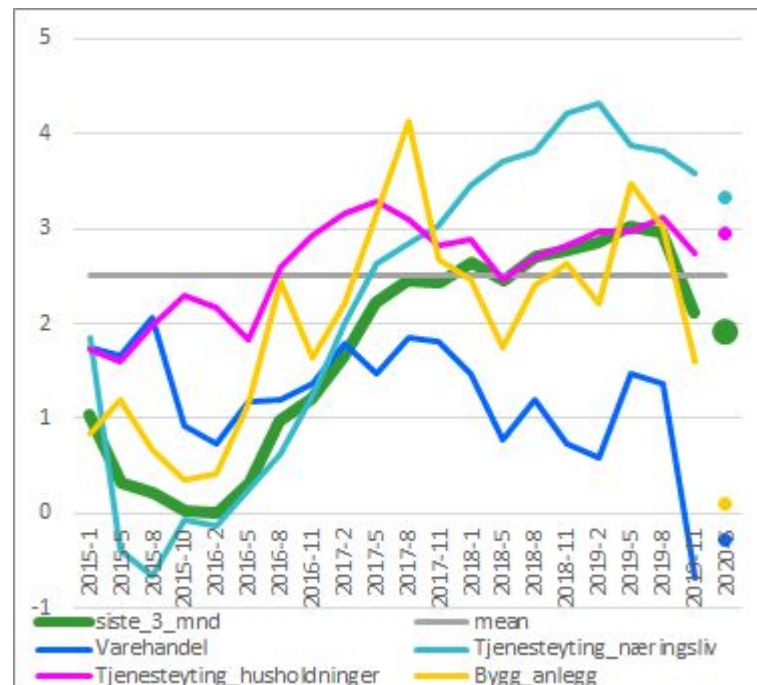

Samlet produksjon - sektorvis

Industri, inkl oljeleverandører

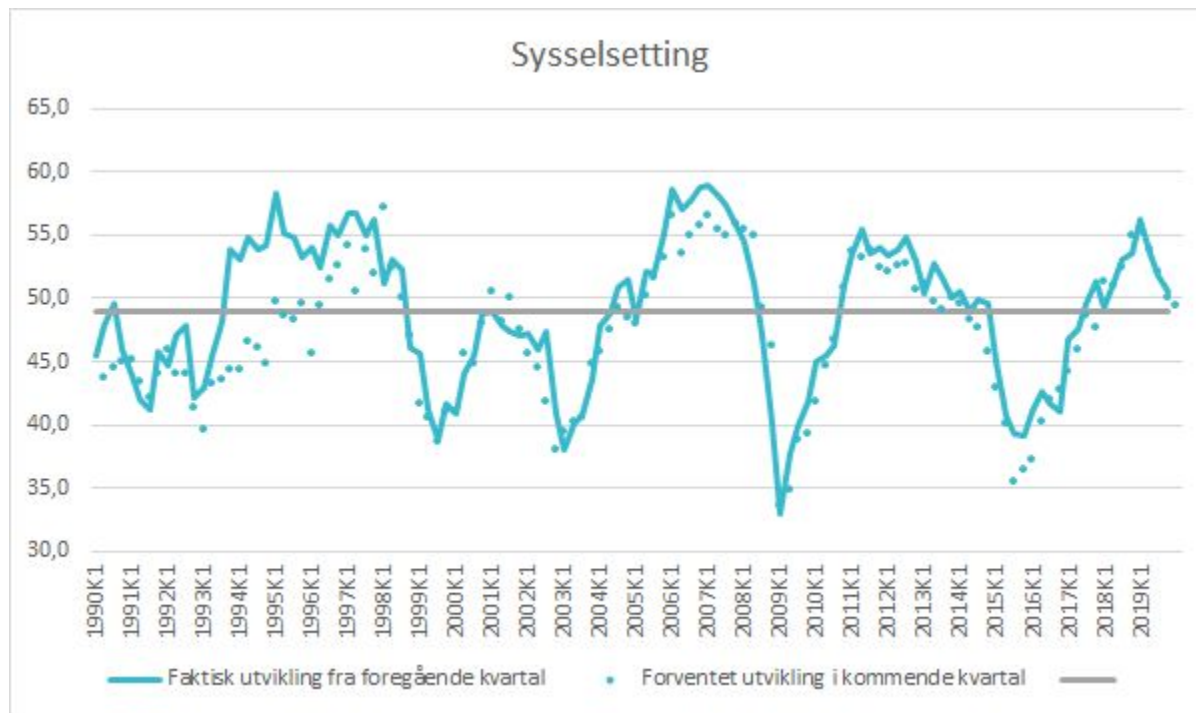
Andre næringer

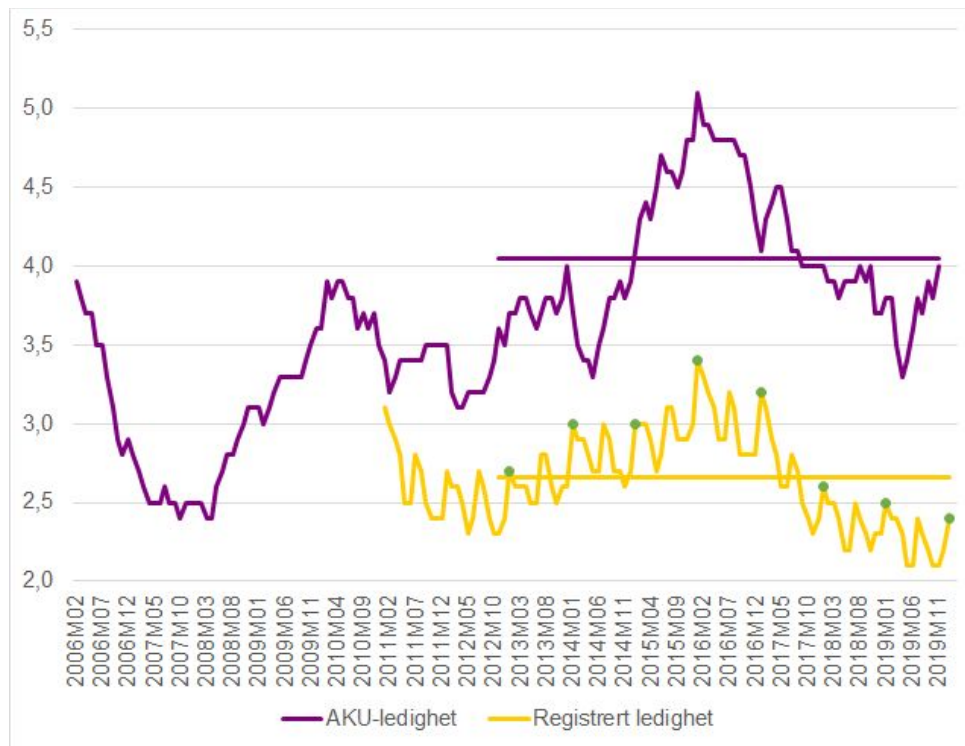
Produksjonsindeksen i industrien

Stabil sysselsetting i industrien - men mindre vekst enn før

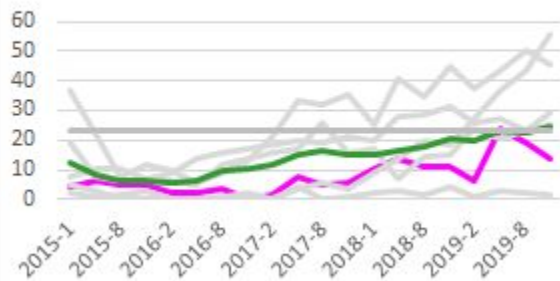

Fortsatt relativt lav ledighet

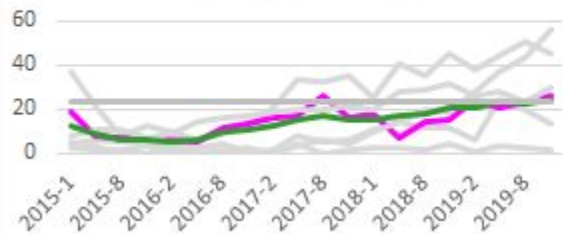

Stor variasjon mellom bransjer

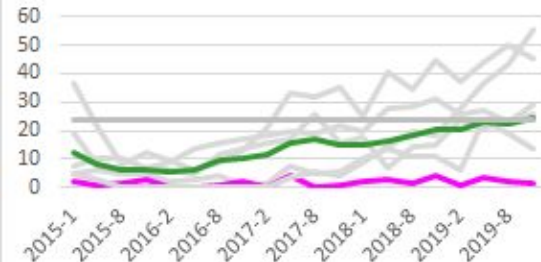
Industrien

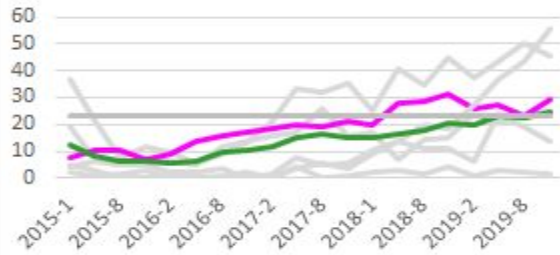
Kommune- og sykehussektoren

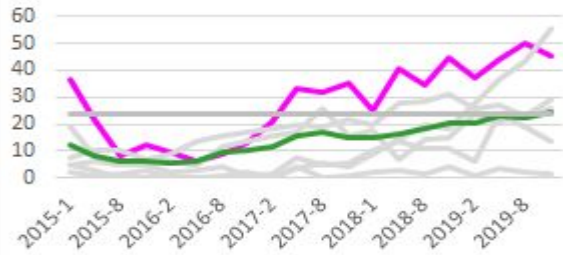
Varehandel

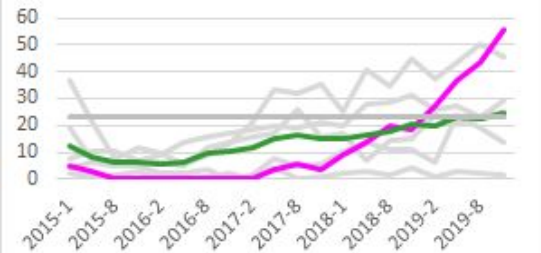
Tjenesteyting

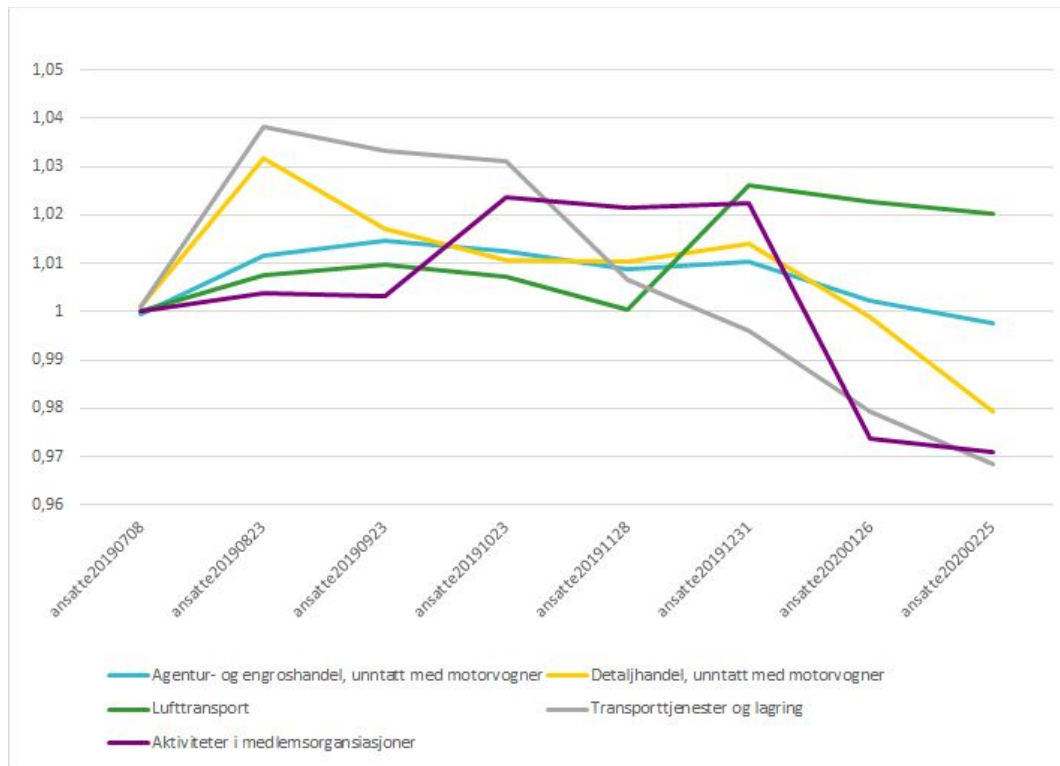
Bygg og anlegg

Oljeleverandører

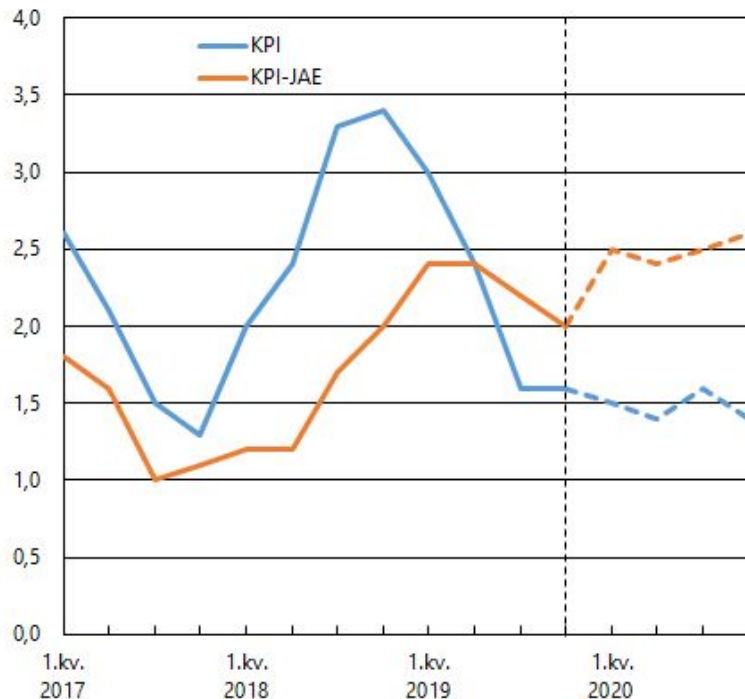
Antall stillinger i Parats største næringer i privat sektor

Prisutviklingen 2020

Prisutviklingen 2020

Foreløpige anslag:

- KPI: 1,5 prosent
- KPI-JAE: 2,5 prosent.

Usikkerhetsmomenter: Strømpris og valutakurser.

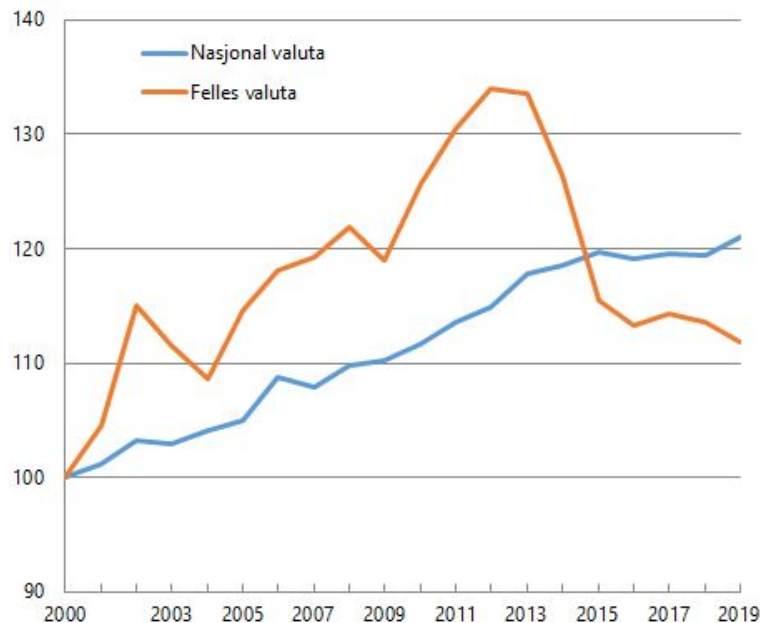
- Dersom strømprisen stiger igjen gjennom året vil KPI vokse mer enn 1,5 prosent

Industriens konkurranseevne

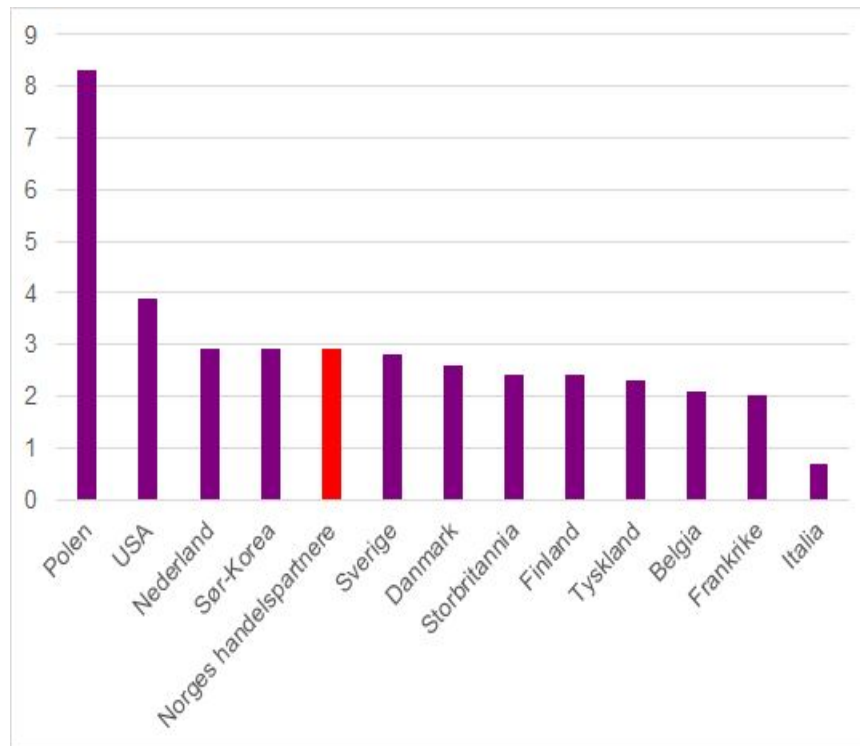
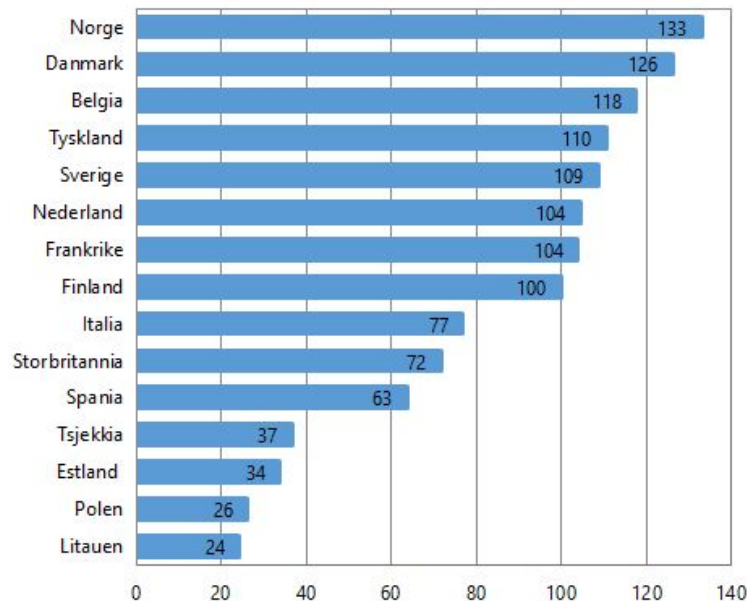

Norsk industri sammenlignet med handelspartnerne

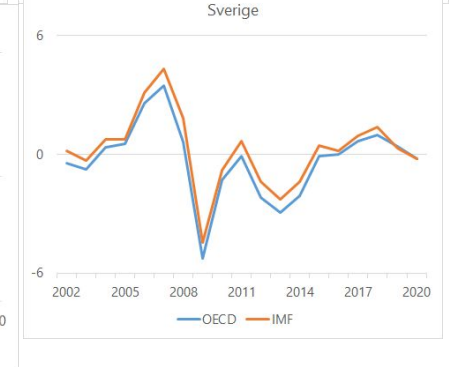
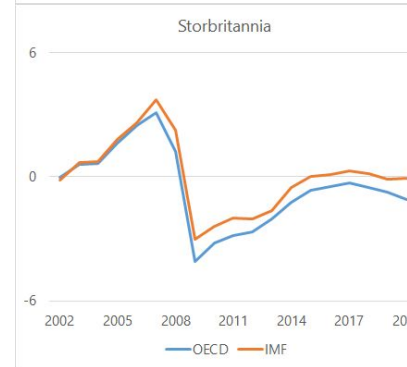
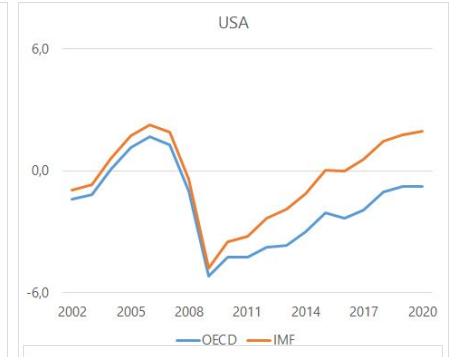
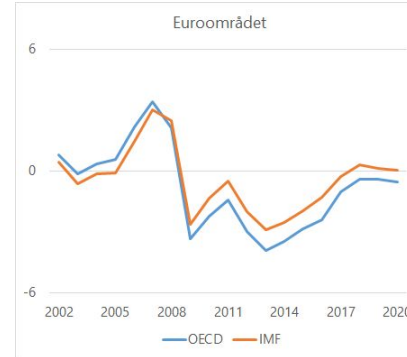
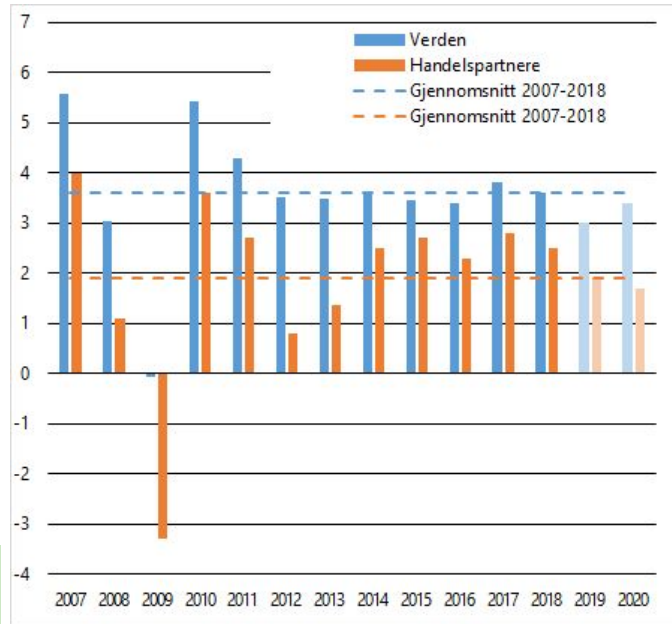
Relative timelønnskostnader

OECDs prognoser for lønnsveksten hos våre handelspartnere

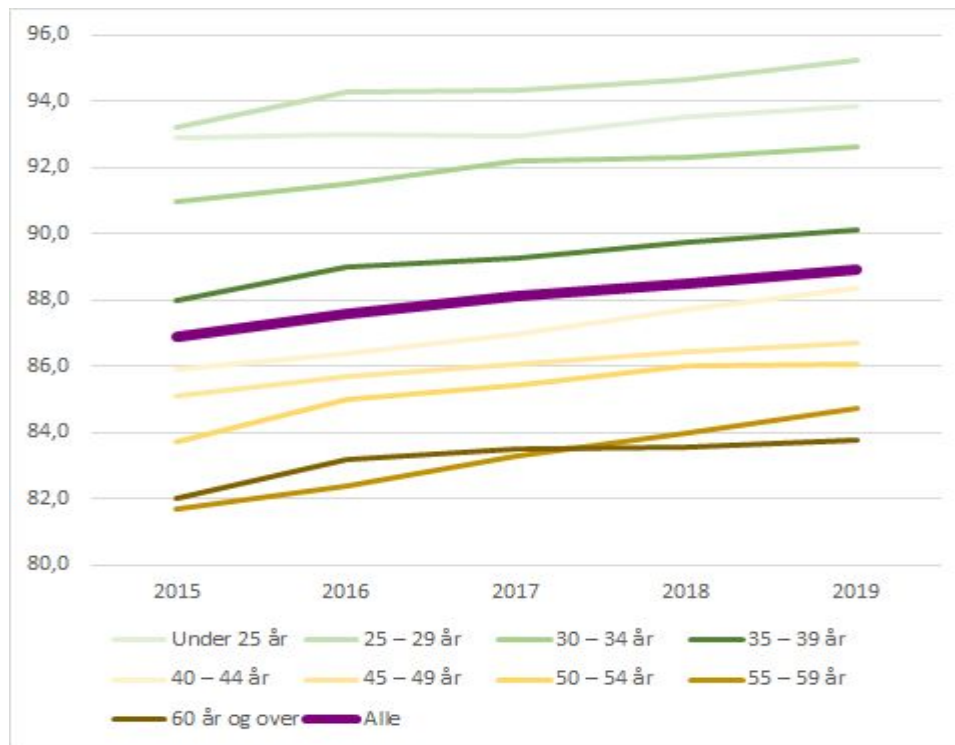
Vi kan vente noe lavere etterspørsel fra utlandet

Ulikhet

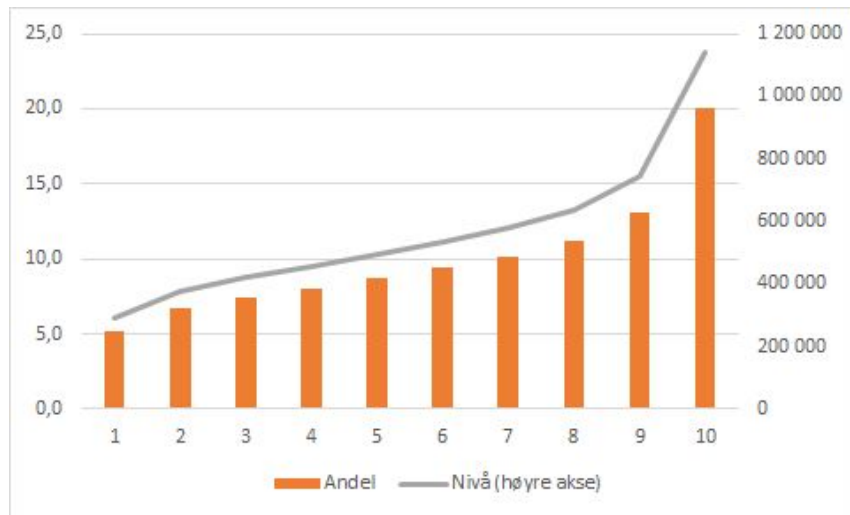

Minkende kjønnsforskjeller i alle aldersgrupper

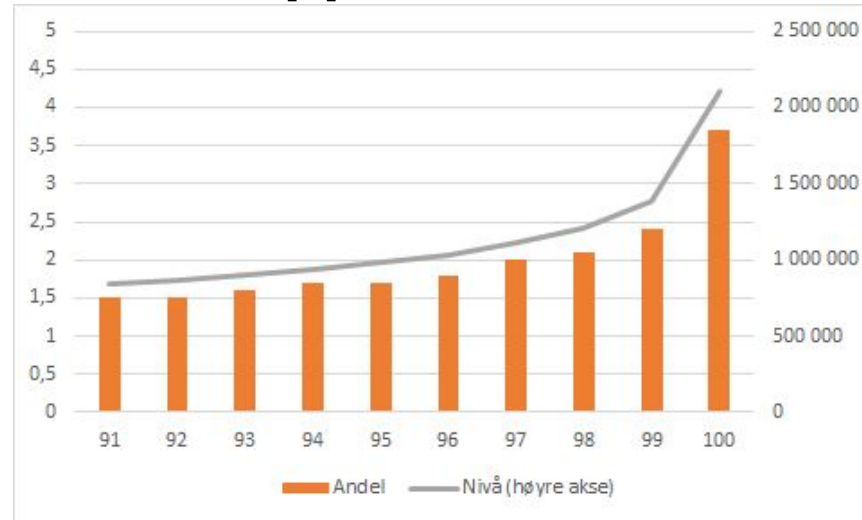

Lønnsmassen er ujevnt fordelt

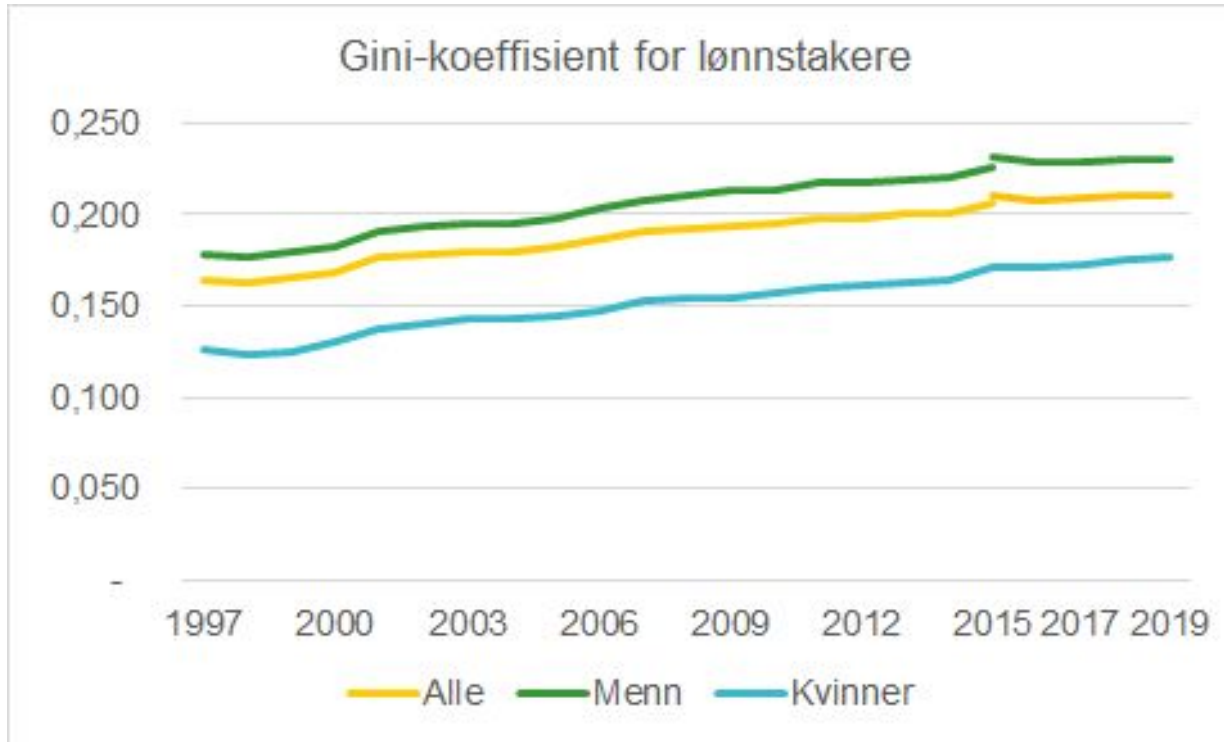
Alle sysselsatte

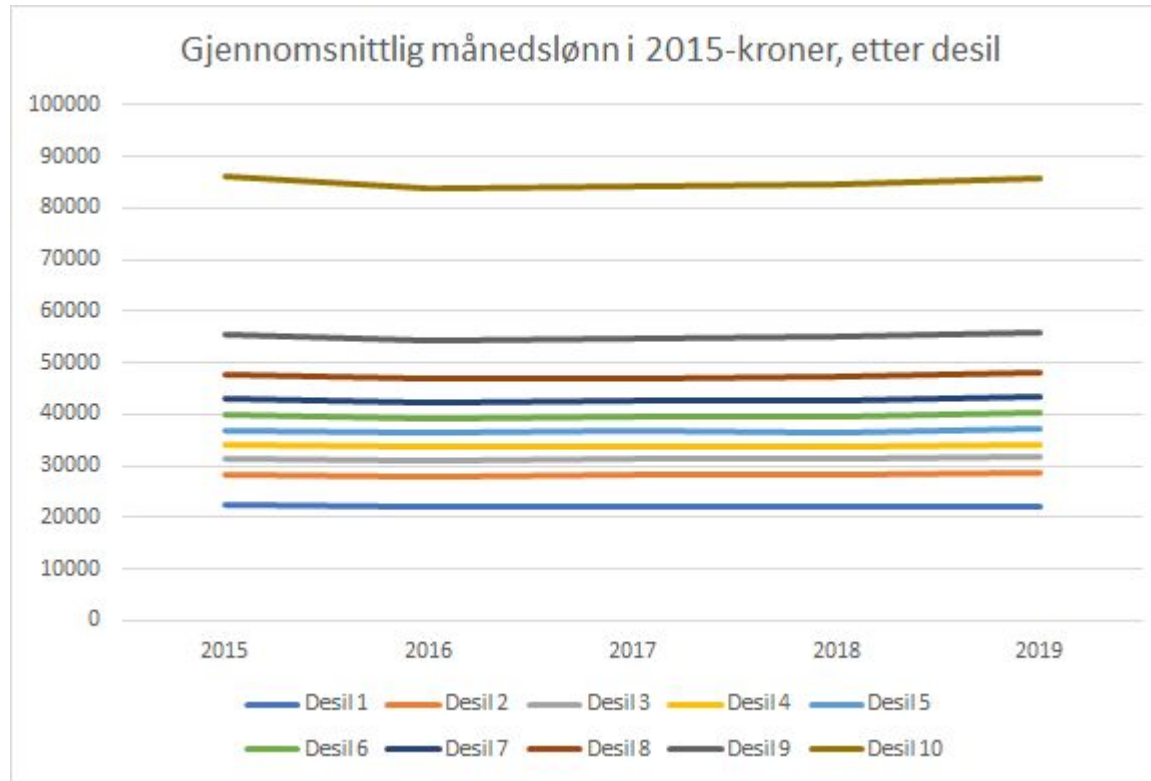
Lønnstoppen

Stabilt de siste årene?

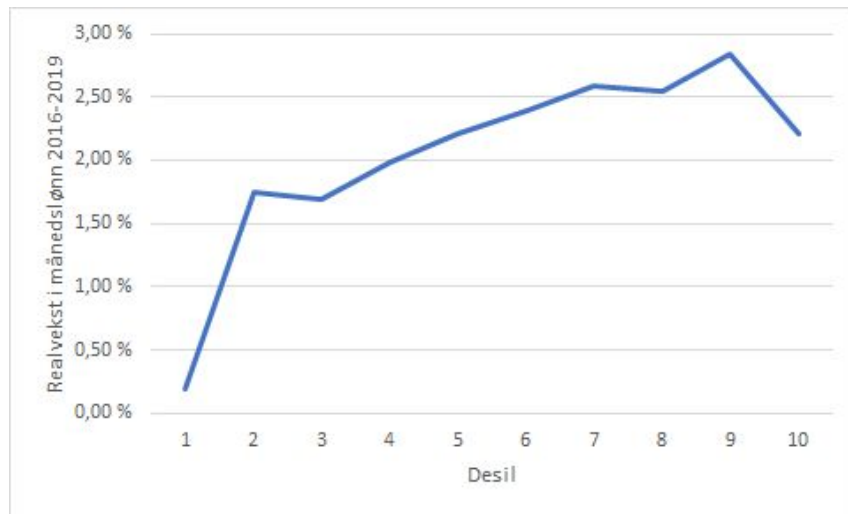

Stabilt de siste årene?

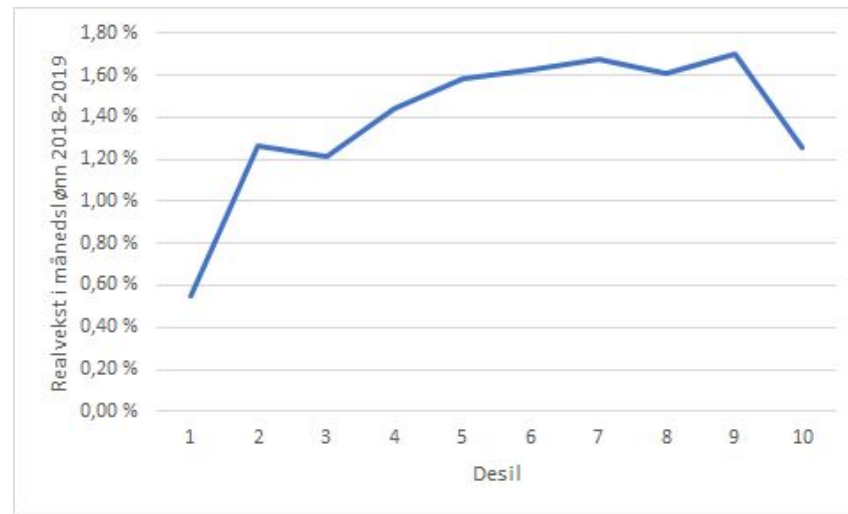

Men de høyeste desilene øker fortsatt mer enn de lave

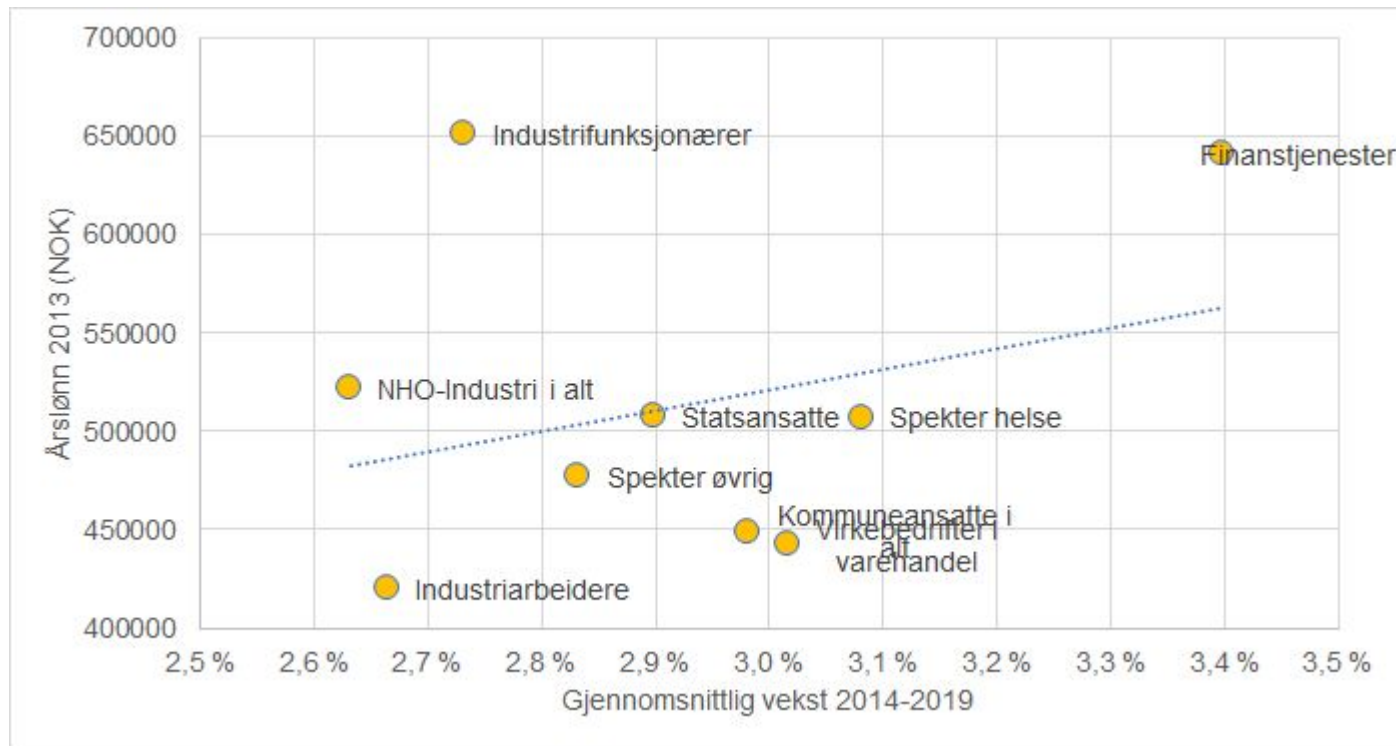
2016-2019

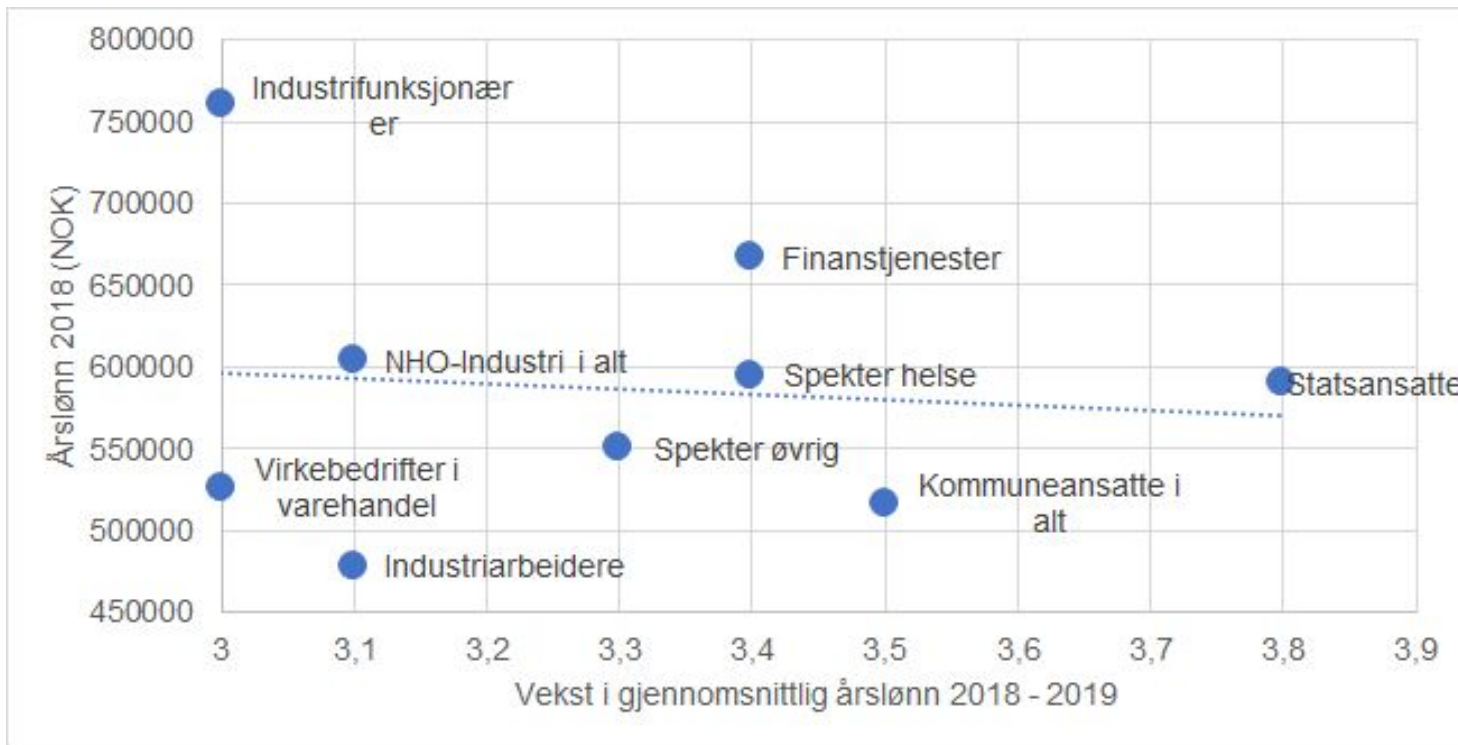
2018-2019

2014-2019: Høyt lønnede sektorer hadde høyere lønnsvekst enn lavt lønnede

2018-2019: Ingen slik sammenheng

Oppsummering

- 2020 blir et normalt godt år i norsk økonomi, men nedgangen har nok startet
- Det generelle arbeidsmarkedet er stabilt godt, men tegn til dempet optimisme i industrien
- Lønnsvekst i 2019 på 3,4% samlet i de største forhandlingsområdene, og 3,1% i NHO-bedrifter i industrien
- Lønnsoverhenget til 2020 på 1,2% samlet, 1,2% i industrien
- TBU anslår KPI-veksten til om lag 1,5% fra 2019 til 2020
- Industriens timelønnskostnader er høye men stabile

